

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของเทศบาลตำบลแม่คือ
อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
Community Participation in Preschool Educational
of Maekhu Subdistrict Municipality, DoiSaket District, Chiang Mai Province

สายฝน ตาลป่า*

รศ. วรณวดี ม้าลำพอง**

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของเทศบาลตำบลแม่คือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ กรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารเทศบาล/สมาชิกสภาเทศบาล ผู้นำชุมชน และผู้ปกครองนักเรียน ในปีการศึกษา 2556 จำนวน 135 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่และร้อยละ และการสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ กล่าวคือ การให้รหัสข้อมูล การแยกแยะข้อมูล และการจัดกลุ่มข้อมูล นำเสนอข้อมูลในรูปแบบความเรียง

ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของเทศบาลตำบลแม่คือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้อุปข่ายภารกิจงานทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป พบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยทุกด้าน โดยประเด็นที่มีส่วนร่วมมากที่สุด คือ ประเด็นการดำเนินงาน รองลงมา คือ การรับผลประโยชน์ การตัดสินใจ และการประเมินผล เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการ ชุมชนมีส่วนร่วมสูงสุดในประเด็นการดำเนินงาน คือ การเข้าร่วมกิจกรรมของสถานศึกษาที่จัดขึ้นในวันต่าง ๆ เช่น โครงการกีฬารักรักสามัคคี งานสัมพันธ์วันปิดภาคเรียน งานวันวิชาการ และชุมชนไม่มีส่วนร่วมสูงสุดในประเด็นการประเมินผล คือ การประเมินเอกสาร หนังสือ และตำราประกอบการเรียนการสอนให้แก่แก่นักเรียนของสถานศึกษา ด้านการบริหารงบประมาณ ชุมชนมีส่วนร่วมสูงสุดในประเด็นการดำเนินงาน คือ การบริจาคทรัพย์สิน

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น

E-mail: saifon2523@hotmail.co.th

** อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น

วัสดุ สิ่งของที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา คือ การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษา และเป็นแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน และชุมชนไม่มีส่วนร่วมสูงสุดในประเด็นการประเมินผล คือ การตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเงินและการบัญชีของสถานศึกษา เนื่องจากได้มีเจ้าหน้าที่ ที่มีความรู้ความชำนาญของเทศบาลตำบลแม่คือทำหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องอยู่แล้ว ด้านการบริหารงานบุคคล ชุมชนมีส่วนร่วมสูงสุดในประเด็นการดำเนินงาน คือ การสอดส่องดูแลความประพฤติของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ครูมีความเชื่อมั่นในอาชีพของตน และเพื่อให้การปฏิบัติงาน การพัฒนางานเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา และชุมชนไม่มีส่วนร่วมสูงสุดในประเด็นการตัดสินใจ คือ เสนอความต้องการเกี่ยวกับกรอบและอัตราตำแหน่งของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาต่อผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารทั่วไป ชุมชนมีส่วนร่วมสูงสุดในประเด็นการดำเนินงาน คือ การกำกับดูแลพฤติกรรมของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน สามารถใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และชุมชนไม่มีส่วนร่วมสูงสุดในประเด็นการประเมินผล คือ การนำผลการประเมินไปวางแผนพัฒนาสถานศึกษาในปีถัดไป

คำสำคัญ

การมีส่วนร่วม การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย เทศบาลตำบลแม่คือ

Abstract

This research aimed to investigate the community participation in the preschool education of Maekhu Sub-district Municipality, DoiSaket District, Chiang Mai Province. The population used in this study was school committee, municipality administrators/members of municipality council and students' parents in the academic 2013. The number was 135. The tools used in this study were questionnaires. They were multiple choice questionnaires. The data were analyzed through frequency and percentage. The in-depth-interviews were analyzed through the technique of qualitative data analysis, namely data encoding, data classifying and data clustering. The data were presented in form of an essay.

The results showed that the community participation in the preschool education of Maekhu Sub-district Municipality, DoiSaket District, Chiang Mai Province under the mission framework of 4 aspects including academic administration, budget management, personnel

management and general administration, it was found that the community took part in the preschool education administration in all aspects. The most participation was to operate tasks. The followings were to receive benefits, make decision and evaluate. When considering each aspect, it revealed that according to the academic administration, the community involved mostly in the operation by participating in school activities arranged on various days including GeelaRurakSamakee Project, End of Semester Fair and Academic Fair. The community did not take part mostly in evaluating documents and textbooks for the students in the schools. According to the budget management, the community involved mostly in the performance through donating money, supplies and useful things for educational management by using local intellect as the learning sources of the community. The community did not engage mostly in the evaluation, namely correctness inspection of documents concerning school finance and accountancy because there were expert officers at Maekue Sub-district Municipality being responsible for checking the correctness, anyway. Related to the personnel management, the community took part mostly in the performance by monitoring the behavior of government teachers and educational personnel in the school to encourage the teachers' confidence in their career in order that the performance as well as the development could be relevant to the objectives and the goals of educational management. The community did not involve mostly in decision-making, such as needs proposal concerning framework and position numbers of teachers and educational personnel in the school. According to the general administration, the community participated mostly in the operation by supervising students' behavior in order that they could succeed in their studies and be able to live with others happily. The community did not engage mostly in the evaluation by using the evaluation results for planning to develop the school next year.

Keywords

Participation, Preschool Education, MaekhuSubdistrict Municipality

บทนำ

เด็กในวัยก่อนประถมศึกษาเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความสำคัญของประเทศชาติ การอบรมเลี้ยงดู สร้างเสริมพัฒนาการทุกด้านตามศักยภาพ จะเป็นพื้นฐานที่ดีของชีวิตและเป็นโครงสร้างพื้นฐานของการพัฒนาประเทศชาติ ดังนั้นการให้การศึกษาและการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยเป็นรากฐานในการเตรียมความพร้อมเป็นช่วงเวลาทองของชีวิตและเป็นพื้นฐานสำหรับวัยต่อไป ดังที่ราซี ทองสวัสดิ์ (2542, 1) ได้กล่าวว่า การพัฒนาเด็กระดับก่อนประถมศึกษาไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาจะเป็นพื้นฐานสำหรับชีวิตในอนาคต

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, 18) ได้กำหนดให้การจัดการศึกษาในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย หรือที่เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อมและความต้องการของท้องถิ่น ส่วนแผนพัฒนาระยะสามปีพ.ศ. 2549-2551 (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2540, 15) ที่มีหลักการในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความพร้อมแก่เด็กเล็กอย่างเหมาะสมตามวัย และพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับขั้นพื้นฐานต่อไป การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาตนเองโดยคำนึงถึงวุฒิภาวะและความพร้อม เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาทุกด้านอย่างเต็มศักยภาพ เนื่องจากเด็กปฐมวัยเป็นระยะที่เกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุด เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาและวางรากฐานในการดำเนินชีวิตในสังคมเพื่อนำไปสู่อนาคต การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยจึงมีความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องมีการเตรียมพร้อม เพื่อให้สามารถปรับตัวในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ซึ่งทุกฝ่ายจำเป็นจะต้องมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา ดังที่ กรมวิชาการ (2540, 1) ได้กำหนดปรัชญาการศึกษาระดับปฐมวัยไว้ว่าการจัดการศึกษาและการอบรมเลี้ยงดูบนพื้นฐานที่สนองความต้องการ ความอบอุ่น ความรัก ความเข้าใจและความจำเป็นที่ต้องได้รับการพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา อย่างสมดุลต่อเนื่องพร้อมกันไปกันไปทุกด้าน ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จัดให้จะเป็นประสบการณ์ที่หลากหลายเหมาะสมกับวัยความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่ ทั้งนี้เป็นไปเพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้และมีความสุขกับการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันโดยอาศัยความร่วมมือกันระหว่างบ้าน สถานศึกษา และชุมชน เพื่อพัฒนาให้เด็กได้เติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าต่อไป ในทำนองเดียวกันสุวัฒน์ เงินฉ่ำ (2545, 329) ได้กล่าวถึงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างแท้จริงว่า ต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทุกส่วนของสังคม เริ่มตั้งแต่ครอบครัว ชุมชนที่คอยปลูกฝังจิตสำนึกที่ดี เช่นเดียวกับกับอุทัย ดุลเกษม (2543, 134) ได้กล่าวว่าแกนกลางของชุมชนก็คือการศึกษาที่สร้างมนุษย์ขึ้นมาเพื่อจะได้สภาพที่เอื้อต่อการศึกษาเรียนรู้ถ้าไม่มีชุมชนการเรียนรู้อาจเกิดขึ้นได้น้อยและเงื่อนไขที่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้ก็จะขาดหายไปการเรียนรู้ที่มีคุณค่าอย่างแท้จริงจำเป็นต้องมีชุมชน

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษานั้น เป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและแก้ไขปัญหาในท้องถิ่นของตนเอง มีส่วนช่วยให้สถานศึกษาสร้างความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น ซึ่งมีความสอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2545-2559 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, 6-8) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาไว้ว่า ประชากรไทยทุกคนควรได้เข้าถึงบริบททางการศึกษาตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิตเพื่อเพิ่มโอกาสการเรียนรู้จากบุคคล ครอบครัว ชุมชน และองค์กรทุกองค์กรในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีการปรับปรุงหลักสูตรให้มีสาระสอดคล้องกับการดำรงชีวิตในสังคม เศรษฐกิจฐานความรู้ จัดกระบวนการเรียนให้ยืดหยุ่นและตรงต่อความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน สามารถแสวงหาความรู้ ฝึกปฏิบัติในสภาพที่เป็นจริง สามารถคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ด้วยตนเอง เพื่อครอบคลุมต่อสถานการณ์ของสังคมโลกยุคข้อมูลข่าวสารและวิทยาการสมัยใหม่ เพื่อพัฒนาคนได้อย่างเต็มศักยภาพตลอดชีวิต มีการระดมทรัพยากรจากทุกส่วนของสังคมในการจัดการศึกษาโดยนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ให้เหมาะสมเพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพตรงกับความต้องการของผู้เรียน และผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ได้อย่างหลากหลายต่อเนื่องตลอดชีวิตจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ก่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้

เทศบาลตำบลแม่คือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาส่งเสริมอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น ได้จัดการศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่ 3-6 ปี โดยจัดการศึกษาภายใต้หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ. ศ. 2550 ในขอบข่ายภารกิจงาน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป จากแผนปฏิบัติการโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลแม่คือ (2555, 3) ระบุว่า โดยเริ่มแรกผู้บริหารท้องถิ่นได้รับทราบปัญหาของโรงเรียนในท้องที่ที่จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงชั้นมัธยมศึกษาว่า มีปัญหาในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ด้านบุคลากร เนื่องจากบุคลากรของสถานศึกษามีอยู่อย่างจำกัดจึงไม่สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควรประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนตำบลแม่คือได้ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่เด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่แล้ว ผู้ปกครองและประชาชนในเขตตำบลแม่คือ มีความต้องการที่จะให้องค์การบริหารส่วนตำบลแม่คือ ดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยจัดตั้งโรงเรียนอนุบาลขึ้น และได้เปิดทำการเรียนการสอนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 ในวันที่ 18 พฤษภาคม 2552 โดยใช้พื้นที่อาคารเรียนของโรงเรียนแม่คือวิทยา หมู่ที่ 2 บ้านแม่คือ ตำบลแม่คือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 220 ตารางวา จากนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลแม่คือได้ยกฐานะเป็นเทศบาลตำบลแม่คือ ตั้งแต่วันที่ 27 ตุลาคม 2552 จึงได้มีการประกาศเปลี่ยนชื่อโรงเรียนเป็น “โรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลแม่คือ” ตั้งแต่วันที่ 11 พฤศจิกายน 2552 อยู่ในสังกัดกองการศึกษา เทศบาลตำบลแม่คือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ จะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษา

ระดับปฐมวัยของเทศบาลตำบลแม่คือนั้น เป็นการจัดการศึกษาที่มาจากความต้องการของผู้ปกครองและประชาชนในเขตตำบลแม่คือ ดังนั้นชุมชนจึงทราบถึงบริบทและปัญหาในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของชุมชนเป็นอย่างดี ดังที่หลักสูตรการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 (กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ, 2539, 3) ที่เน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทที่แตกต่างกันของ แต่ละโรงเรียนแต่ละชุมชน ซึ่งครูผู้สอนและสถานศึกษา สามารถจัดการเรียนรู้เพื่อตอบสนองความต้องการและความแตกต่างกันได้ภายใต้การวางแผนและการจัดการที่ดี โดยการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้าน โรงเรียน ชุมชน ทำให้เกิดความเข้าใจและสนองกับความต้องการของสังคมและชุมชน

การสัมภาษณ์สุริศรี สารพฤกษ์ ปลัดเทศบาลตำบลแม่คือ รักษาการผู้อำนวยการสถานศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของเทศบาลตำบลแม่คือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ สรุปได้ว่า ในด้านการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลแม่คือนั้น อยู่ภายใต้การบริหารงานของผู้บริหารที่มาจากคัดเลือกตั้งของประชาชน ซึ่งมีความเข้าใจถึงสภาพบริบทและปัญหาในชุมชนเป็นอย่างดี แต่รูปแบบของชุมชนนั้นก็ยังไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมกับการจัดการศึกษาเท่าที่ควร เนื่องจากผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องไปประกอบอาชีพต่างจังหวัด ทิ้งภาระหน้าที่การเลี้ยงดูให้กับญาติ อีกทั้งมีความเข้าใจว่าการจัดการศึกษาเป็นเรื่องของหน่วยงานซึ่งต้องรับผิดชอบอยู่แล้ว

จากเหตุดังกล่าวที่นำเสนอข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจและได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลแม่คือ ซึ่งได้ก่อตั้งมาจากความต้องการของผู้ปกครองและประชาชนในชุมชนว่าเป็นอย่างไร เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของเทศบาลตำบลแม่คือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของเทศบาลตำบลแม่คือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) กรรมการสถานศึกษา จำนวน 9 คน 2) ผู้บริหารเทศบาล/สมาชิกสภาเทศบาล จำนวน 17 คน 3) ผู้นำชุมชน จำนวน 6 คน และ 4) ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 103 คน รวมประชากรทั้งหมด จำนวน 135 คน ในปีการศึกษา 2556

ขอบเขตเนื้อหา

ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของเทศบาลตำบลแม่คือ อำเภอ ดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ตามขอบข่ายภารกิจงานใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารงานวิชาการ 2) ด้านการบริหารงบประมาณ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล และ 4) ด้านการบริหารทั่วไป โดยในแต่ละด้านจะพิจารณาการมีส่วนร่วมใน 4 ประเด็น ตามแนวคิดของ Cohen และ Uphoff คือ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของเทศบาลตำบลแม่คือ อำเภอ ดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของเทศบาลตำบลแม่คือ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ (Checklist) ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของเทศบาลตำบลแม่คือ อำเภอ ดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เป็นแบบเลือกตอบ (Checklist) ซึ่งได้นำแบบสอบถามไปตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน จากนั้นจึงได้นำไปทดลองใช้ (Try-Out) กับกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร/สมาชิกสภาเทศบาล ผู้นำชุมชน และผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแก้ว จำนวน 30 คน โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8740 ซึ่งถือว่ามีความเชื่อมั่นในระดับสูง

ชุดที่ 2 เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของเทศบาลตำบลแม่คือ อำเภอ ดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ โดยสร้างประเด็นคำถามการสัมภาษณ์จากแนวคิดหลักการ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามขอบข่ายภารกิจงานทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป จากวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดหัวข้อประเด็นที่ต้องการถามตามวัตถุประสงค์นำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์กับตัวแทนกลุ่มประชากร กลุ่มละ 1 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 4 คน และสามารถตอบตามได้ตรงประเด็นในทุกประเด็นคำถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรด้วยตนเอง จำนวน 135 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นได้ทำการตรวจสอบ พบว่า ข้อมูลมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ และนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติในขั้นตอนต่อไป

ส่วนการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเองจากตัวแทนกลุ่มประชากร จำนวน 4 คนดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกระหว่าง วันที่ 15-23 พฤษภาคม 2557 โดยได้ชี้แจงให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตลอดจนวิธีการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ตรงกับสภาพความเป็นจริง และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ นำเสนอข้อมูลในรูปความเรียง ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ชุดที่ 1 แบบสอบถาม ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) นำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยาย ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) นำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยาย

ชุดที่ 2 การสัมภาษณ์เชิงลึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลโดยเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ กล่าวคือ การให้รหัสข้อมูล การแยกแยะข้อมูล และการจัดกลุ่มข้อมูลโดยนำเสนอข้อมูลในรูปความเรียง

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของเทศบาลตำบลแม่คือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ และการสัมภาษณ์เชิงลึกตามขอบข่ายภารกิจงานทั้ง 4 ด้าน มีดังนี้

ตารางที่ 1

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ด้านการบริหารงานวิชาการ

ข้อ	ด้านการบริหารงานวิชาการ	มีส่วนร่วม		ไม่มีส่วนร่วม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
(N=135)					
1	การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เข้าร่วมกิจกรรมวิชาการของสถานศึกษาที่จัดขึ้นในวันต่าง ๆ	120	88.89	15	11.11
2	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ได้เข้าร่วมพิจารณาทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตรงกับความต้องการของชุมชน	95	70.37	40	29.63

ตารางที่ 1

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ด้านการบริหารงานวิชาการ (ต่อ)

ข้อ	ด้านการบริหารงานวิชาการ	มีส่วนร่วม		ไม่มีส่วนร่วม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
(N=135)					
3	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เสนอปัญหาและแนะแนวทางในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับ ความต้องการของชุมชนและสถานศึกษา	85	62.96	50	37.04
4	การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ประเมินผลและปรับปรุงสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นให้สอดคล้องกับสภาพ ชุมชน และติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาให้มีความ สมบูรณ์	64	47.41	71	52.59

ด้านการบริหารงานวิชาการ พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีร้อยละ สูงสุด คือ มีส่วนร่วมในประเด็น การดำเนินงาน รองลงมา คือ การรับผลประโยชน์ การตัดสินใจ และการประเมินผล ส่วนการสัมภาษณ์เชิงลึกการมีส่วนร่วมในประเด็นการดำเนินงานที่ผู้ให้สัมภาษณ์ กล่าวว่า ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของสถานศึกษา ที่จัดขึ้นในวันต่าง ๆ เช่น โครงการกีฬาผู้รักสามัคคี งานสายสัมพันธ์วันปิดภาคเรียน งานวันวิชาการ โครงการ ธนาคารขยะ ฯลฯ การมีส่วนร่วมในประเด็นการรับผลประโยชน์ผู้ให้สัมภาษณ์ กล่าวว่า นักเรียนมีพัฒนาการที่ เหมาะสมกับวัย สามารถเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การมีส่วนร่วมในประเด็นการตัดสินใจผู้ให้ สัมภาษณ์ กล่าวว่า ชุมชนได้นำเสนอปัญหา เพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดการเรียนการสอนได้ตรงตาม วัตถุประสงค์ ปัญหาที่พบในชุมชนส่วนใหญ่ คือ ปัญหาครอบครัวแตกแยก และปัญหาการสื่อสารระหว่างโรงเรียน กับผู้ปกครอง และการมีส่วนร่วมในประเด็นการประเมินผลผู้ให้สัมภาษณ์ กล่าวว่า ชุมชนได้มีการประชุมเพื่อสร้าง ความเข้าใจร่วมกันในการปรับปรุงสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นให้สอดคล้องกับสภาพชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ให้มีความรู้ ความสามารถ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และดำรงชีวิตตามแบบวิถีไทยได้อย่างมีความสุข

ตารางที่ 2

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ด้านการบริหารงบประมาณ

ข้อ	ด้านการบริหารงบประมาณ	มีส่วน		ไม่มีส่วน	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
(N=135)					
1	การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน บริจาคทรัพย์ วัสดุ สิ่งของที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา	95	70.37	40	29.63
2	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ได้เข้าร่วมพิจารณาทำให้นักเรียนได้รับงบประมาณในการพัฒนาการ จัดการศึกษาเป็นรายบุคคลที่เหมาะสมและเพียงพอ	79	58.52	56	41.48
3	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เสนอ และร่วมพิจารณาแนวทางในการระดมทรัพยากร เพื่อใช้ใน การจัดการศึกษาของสถานศึกษา	66	48.89	69	51.11
4	การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา	48	35.56	87	64.44

ด้านการบริหารงบประมาณ พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีร้อยละ สูงสุด คือ มีส่วนร่วม ในประเด็น การดำเนินงาน รองลงมา คือ การรับผลประโยชน์ การตัดสินใจ และการประเมินผล ส่วนการสัมภาษณ์เชิงลึกการมีส่วนร่วมในประเด็นการดำเนินงานที่ผู้ให้สัมภาษณ์ กล่าวว่า ชุมชนตำบลแม่คือได้มีส่วนร่วมโดยการนำทรัพยากรทางการศึกษาที่มีอยู่ในชุมชน ได้แก่ ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษา และใช้เป็นแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน การมีส่วนร่วมในประเด็นการรับผลประโยชน์ผู้สัมภาษณ์ กล่าวว่า ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา ทำให้นักเรียนได้รับงบประมาณในการพัฒนาการจัดการศึกษาเป็นรายบุคคลที่เหมาะสม การมีส่วนร่วมในประเด็นการตัดสินใจผู้ให้สัมภาษณ์ กล่าวว่า ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอ แนวทางการระดมทรัพยากรภายนอก มาใช้ในการจัดการศึกษาและการบริจาคทรัพย์สิ้นตามความเหมาะสม และการมีส่วนร่วมในประเด็นการประเมินผลผู้ให้สัมภาษณ์ กล่าวว่า ชุมชนได้รับฟังการรายงานผลเกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณ และประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษาเพื่อนำไปพิจารณาในการจัดทำแผนการใช้จ่ายของสถานศึกษาในแต่ละปี

ตารางที่ 3

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ด้านการบริหารงานบุคคล

ข้อ	ด้านการบริหารงานบุคคล	มีส่วนร่วม		ไม่มีส่วนร่วม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
(N=135)					
1	การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน สอดส่องดูแล ความประพฤติของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ของสถานศึกษา	85	62.96	50	37.04
2	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ได้เข้าร่วมพิจารณาทำให้ชุมชนได้บุคคลที่มีประสิทธิภาพและตรงกับความต้องการมาปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา และขอทำให้ชุมชนนำทรัพยากรที่มี อยู่ในชุมชนมาใช้ในการบริหารงานบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ	77	57.04	58	42.96
3	การมีส่วนร่วมในการประเมินผล รับทราบการรายงานผลการปฏิบัติงานและเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหา การดำเนินงานของสถานศึกษา	75	55.56	60	44.44
4	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษาในสถานศึกษาต่อผู้บริหารสถานศึกษา	59	43.7	76	56.3

ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีร้อยละ สูงสุด คือ มีส่วนร่วมในประเด็นการดำเนินงาน รองลงมาการรับผลประโยชน์ การประเมินผล และการตัดสินใจ ส่วนการสัมภาษณ์เชิงลึกการมีส่วนร่วมในประเด็นการดำเนินงานที่ผู้ให้สัมภาษณ์ กล่าวว่า เป็นการส่งเสริมให้ครูมีความเชื่อมั่นในอาชีพของตน เพื่อให้การปฏิบัติงานและการพัฒนางานเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมในประเด็นการรับผลประโยชน์ผู้ให้สัมภาษณ์ กล่าวว่า ชุมชนได้สรรหาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาตรงสาขาวิชา มาปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา ทำให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตรงกับความต้องการของชุมชน การมีส่วนร่วมในประเด็นการประเมินผลผู้ให้สัมภาษณ์ กล่าวว่า การรับทราบการรายงานผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา มีความสำคัญอันส่งผลให้นำไปพิจารณาในผลประโยชน์ตอบแทนความดีความชอบ และพิจารณาเงินประโยชน์ตอบแทนอื่น เป็นกรณีพิเศษอันมีลักษณะเป็นเงินรางวัลแก่พนักงานส่วนท้องถิ่นต่อไป และการมีส่วนร่วมในประเด็นการตัดสินใจผู้ให้สัมภาษณ์ กล่าวว่า ควรมีการระดมทรัพยากรบุคคลใน

ชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยนำประสบการณ์ ความรอบรู้ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าวมาใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา

ตารางที่ 4

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ด้านการบริหารทั่วไป

ข้อ	ด้านการบริหารทั่วไป	มีส่วนร่วม		ไม่มีส่วนร่วม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
(N=135)					
1	การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน กำกับดูแลพฤติกรรมของนักเรียน	107	79.26	28	20.74
2	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ได้เข้าร่วมพิจารณาทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกันสถานศึกษากับ ระหว่างชุมชน	94	69.63	41	30.37
3	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ แสดงความคิดเห็นและเสนอแนะแนวทางในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	58	42.96	77	57.04
4	การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ประเมินผลโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	87	64.44	48	35.56

ด้านการบริหารทั่วไป พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีร้อยละ สูงสุด คือ การมีส่วนร่วมการในประเด็นการดำเนินงาน รองลงมาการรับผลประโยชน์ การตัดสินใจ และการประเมินผล ส่วนการสัมภาษณ์เชิงลึกการมีส่วนร่วมในประเด็นการดำเนินงานที่ผู้ให้สัมภาษณ์ กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการกำกับดูแลพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อให้เด็กเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน และสามารถใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การมีส่วนร่วมในประเด็นการรับผลประโยชน์ผู้ให้สัมภาษณ์ กล่าวว่า การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรในสถานศึกษา องค์กร และชุมชน ก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้การขับเคลื่อนองค์กรดำเนินไปสู่ความสำเร็จ บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ระยะยาว การมีส่วนร่วมในประเด็นการตัดสินใจผู้ให้สัมภาษณ์ กล่าวว่า ควรมีการวางแผน พิจารณา การจัดหาทรัพยากร เพื่อนำมาใช้ในการจัดการศึกษาโดยยึดหลักผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด และการมีส่วนร่วมในประเด็นการประเมินผลผู้ให้สัมภาษณ์ กล่าวว่า การประเมินผลการ

ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาในแต่ละปีการศึกษานั้น ช่วยให้ผู้เรียนทุกคนจะได้รับบริการด้านการศึกษาที่มีคุณภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดในมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

การอภิปรายผล

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของเทศบาลตำบลแม่คือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ มีข้อค้นพบและประเด็นที่สมควรนำมาอภิปรายผลดังนี้

ด้านการบริหารงานวิชาการ พบว่า การมีส่วนร่วมในประเด็นการดำเนินงานโดยข้อที่มีร้อยละของการมีส่วนร่วม สูงสุด คือ การเข้าร่วมกิจกรรมวิชาการของสถานศึกษาที่จัดขึ้นในวันต่าง ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการจัดกิจกรรมของสถานศึกษานั้นส่วนใหญ่จะต้องดำเนินการร่วมกับเทศบาลตำบลแม่คือ ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 (2) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (มาตรา 67(5)) โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนตำบลแม่คือได้พัฒนาศักยภาพในการบริหารจัดการด้วยตนเอง ส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว สถานศึกษา และชุมชน จึงเห็นได้ว่ากิจกรรมต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจัดขึ้น ทุกฝ่ายจึงมีส่วนร่วมด้วยกันทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของเทศบาลตำบลแม่คือ ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่าง ๆ รวมไปถึงผู้ปกครองนักเรียนและประชาชนทั่วไปในตำบลแม่คือ สอดคล้องกับอคินรพีพัฒน์ (2531, 49-50) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมว่า ชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาในทำนองเดียวกันพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, 12, 24) ได้เน้นให้ทุกส่วนของสังคม คือบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันทางศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขึ้นระหว่างสถานศึกษาและชุมชน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน เพื่อนำไปสู่แนวทางการปรับปรุงและพัฒนาสถานศึกษาของตนเอง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของน้ำทิพย์ เสือสารรัตน์ (2546) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลเอกชนกรุงเทพมหานคร พบว่าผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสถานศึกษาโดยอาสาเป็นสมาชิกของคณะกรรมการของโรงเรียนการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้ปกครองส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมปฐมนิเทศกิจกรรมกีฬาและกิจกรรมนิทรรศการแสดงผลงาน

ด้านการบริหารงบประมาณ พบว่า การมีส่วนร่วมในประเด็นการดำเนินงาน โดยข้อที่มีร้อยละของการมีส่วนร่วมสูงสุด คือ บริจาคทรัพย์สิน วัสดุ สิ่งของที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลแม่คือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เป็นสถานศึกษาที่ได้ก่อตั้งมาจากความต้องการของประชาชนในตำบลแม่คือ จากแผนปฏิบัติการโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลแม่คือ (โรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลแม่คือ, 2555, 3) ระบุว่าผู้ปกครองและประชาชนในเขตตำบลแม่คือ มีความต้องการที่จะให้องค์กร

บริหารส่วนตำบลแม่คือ ดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยจัดตั้งโรงเรียนอนุบาลขึ้น และได้เปิดทำการเรียนการสอนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 ในวันที่ 18 พฤษภาคม 2552 ดังนั้นคนในชุมชนจึงรักและภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการจัดการศึกษา สถานศึกษาซึ่งก่อตั้งมาจากชุมชนมีบทบาทในการพัฒนาชุมชนโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของชุมชนเป็นส่วนใหญ่ ทุกฝ่ายจึงมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบ เมื่อพบสภาพปัญหาจึงร่วมกันหาทางแก้ไข โดยไม่รองบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐ ชุมชนจึงมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรภายนอก ร่วมกันบริจาคทรัพย์ วัสดุ สิ่งของต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา และเห็นว่านักเรียนในสถานศึกษาทุกคนเป็นลูกหลานของคนในชุมชน จึงช่วยกันสร้างสถานศึกษาควบคู่กับการสร้างชุมชนให้มีความเข้มแข็ง ให้สมกับเป็นโรงเรียนของชุมชนอย่างแท้จริง สอดคล้องกับผลการวิจัยของของประพันธ์ สร้อยเพชร (2547) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์โรงเรียนตำบลแม่ช้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ด้านการแสวงหาและให้การสนับสนุนด้านการเงินส่วนใหญ่ได้มีส่วนร่วมส่งเสริมให้มีการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนแสวงหาวัสดุอุปกรณ์ให้แก่ทางโรงเรียน เช่นเดียวกับผลการวิจัยของวสันต์ ขอดศิริ (2547) ที่ได้ศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นกลุ่มโรงเรียนดอยเหนือ อำเภอดอยสะเก็ดจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เจ้าหน้าที่และสมาชิกที่เป็นตัวแทนของประชาชนในองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นมีการร่วมแสวงหาแหล่งทุนการศึกษาแก่เด็กนักเรียนที่ยากจน ให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่ยากจนร่วมสร้างแหล่งเรียนรู้ในชุมชนในโรงเรียน ให้นักเรียนร่วมประสานงานระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานอื่น จัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์จากแหล่งภายนอกให้โรงเรียนร่วมช่วยเหลือด้านแรงงานในการพัฒนาโรงเรียน ซึ่งขัดแย้งกับผลการวิจัยของณัฐวุฒิ หลวงธิดา (2549) ที่ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโป่งแดง อำเภอกู่แก้วจังหวัดลำพูน พบว่า ชุมชนไม่มีส่วนร่วมเป็นตัวแทนของโรงเรียนในการขอรับการสนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บริจาคสื่อวัสดุอุปกรณ์ให้กับโรงเรียน เนื่องจากชุมชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมช่วยเหลือในการสละแรงกายในการพัฒนาโรงเรียน

ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า การมีส่วนร่วมในประเด็นการดำเนินงาน โดยข้อที่มีร้อยละของการมีส่วนร่วมสูงสุด คือ สอดส่องดูแล ความประพฤติของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของผู้บริหาร/สมาชิกสภาเทศบาลตำบลแม่คือโดยตรง มีปลัดเทศบาลทำหน้าที่ในตำแหน่งรักษาการผู้อำนวยการสถานศึกษา กรรมการสถานศึกษาส่วนใหญ่เป็นบุคคลที่มาจากท้องถิ่น จึงมีหน้าที่ในการสอดส่องดูแล ความประพฤติของข้าราชการครูและบุคลากรในสถานศึกษา ให้ประพฤติปฏิบัติตามระเบียบเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา อันส่งผลให้นำไปพิจารณาในผลประโยชน์ตอบแทนความดีความชอบ และพิจารณาเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษอันมีลักษณะเป็นเงินรางวัลแก่พนักงานส่วนท้องถิ่นต่อไป สอดคล้องกับผลการวิจัยของ

พระอธิการวิชาญ นาคฤทธิ์ (2546) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะสงฆ์อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า พระสงฆ์มีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหาร่วมกับโรงเรียน มีความต้องการให้สถานศึกษาได้ตระหนักในหน้าที่ในการสั่งสอน อบรมประชาชน การประสานงานระหว่าง บ้าน วัด โรงเรียน

ด้านการบริหารทั่วไป พบว่า การมีส่วนร่วมในประเด็นการดำเนินงาน โดยข้อที่มีร้อยละของการมีส่วนร่วมสูงสุด คือ กำกับดูแลพฤติกรรมของนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักเรียนโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลแม่คือมาจากวิถีชีวิตทางครอบครัวและสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน บางครอบครัวมีปัญหา พ่อแม่ทะเลาะกัน นักเรียนขาดความรักความอบอุ่น ครอบครัวแตกแยก อีกทั้งความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้นักเรียนซึมซับแนวคิดและกระแสนิยมบางอย่างเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมตามวัย อันเนื่องมาจากพ่อแม่ผู้ปกครองไม่มีเวลาอบรมสั่งสอนดูแลใกล้ชิดลูก ทำให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองจากสังคมนอกบ้านหรือสื่อต่าง ๆ และอาจถูกชักจูงไปในทางที่เสื่อมเสียซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อทั้งครอบครัว ชุมชน และสังคมจึงทำให้ทุกฝ่ายในชุมชนตำบลแม่คือได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำกับดูแลและพฤติกรรมของนักเรียน เพื่อแก้ไขปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งถือเป็นสถาบันที่ให้คำปรึกษาแนะนำได้จัดกิจกรรมให้กับนักเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออกในทางที่ถูกต้อง ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ประสบความสำเร็จในการเรียน และสามารถใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับผลการวิจัยของสิริณัฐ ปิยะมิ่ง (2547) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียน การศึกษาของโรงเรียนสหศึกษา อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมดูแลและอบรมสั่งสอน ด้านความประพฤติ การเรียนและผลสัมฤทธิ์ การดูแลสุขภาพ ให้ความรักความอบอุ่นและการสอนคุณธรรมแก่นักเรียน

บทสรุป

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของเทศบาลตำบลแม่คือ อำเภอฮอดยะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ในขอบข่ายภารกิจงานทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ถึงแม้ว่าชุมชนจะมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยทุกด้าน โดยประเด็นที่มีส่วนร่วมมากที่สุด คือ ประเด็นการดำเนินงาน รองลงมา คือ การรับผลประโยชน์ การตัดสินใจ และการประเมินผล แต่ยังพบปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในประเด็นต่าง ๆ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของเทศบาลตำบลแม่คือ ดังต่อไปนี้

1. ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยด้านการดำเนินงานสูงสุด ดังนั้น สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรสนับสนุน/ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านการตัดสินใจ ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนาสถานศึกษา องค์กร และชุมชนให้มีความเข้มแข็งต่อไป

2. ด้านการบริหารงานวิชาการควรมีการประเมินผลและปรับปรุงสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นให้สอดคล้องกับสภาพชุมชนและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาให้มีความสมบูรณ์เพื่อนำผลที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนางานด้านการบริหารวิชาการให้มีประสิทธิภาพ

3. ด้านการบริหารงบประมาณ ควรมีการประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษาเพื่อนำผลที่ได้ไปแก้ไขปรับปรุงก่อนเสนอต่อผู้บริหาร และขออนุมัติการใช้งบประมาณต่อไป

4. ด้านการบริหารงานบุคคลควรให้ชุมชนเสนอความต้องการเกี่ยวกับกรอบและอัตราตำแหน่งของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแนวทางในการคัดเลือกบุคคลที่เหมาะสม และตรงกับความต้องการของชุมชน

5. ด้านการบริหารทั่วไปควรมีการนำผลการประเมินไปวางแผนพัฒนาสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการบริการด้านการศึกษาที่มีคุณภาพจากสถานศึกษา

สำหรับข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป มีดังนี้

1. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามขอบข่ายภารกิจงานเฉพาะด้าน เช่น ด้านการบริหารงานวิชาการเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่มีรายละเอียดเกี่ยวกับภารกิจงานโดยตรง

2. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ที่อยู่ในหน่วยงานสังกัดอื่น เช่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดหน่วยงานเอกชน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: CURSQA.

_____. (2550). กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาพ.ศ.5550. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.

กรมวิชาการ. (2539). การวางแผนพัฒนาคุณภาพโรงเรียน. กรุงเทพฯ: CURSQA.

_____. (2540). คู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษา 2540. กรุงเทพฯ: CURSQAลาดพร้าว.

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2540). รายงานผลการวิเคราะห์การประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อสาธาธิศึกษาดินแดน.

- จรัญญา บันเทิง. (2548). การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ: โอ เอ พรินต์ติ้ง การพิมพ์.
- ณัฐวุฒิ หลวงธิดา. (2549). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโป่งแดงอำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- น้ำทิพย์ เสือสารรัตน์. (2546). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลเอกชน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประพันธ์ สร้อยเพชร. (2547). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์โรงเรียนตำบลแม่ช้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พระอธิการวิชาญ นาคฤทธิ. (2546). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะสงฆ์อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ราศี ทองสวัสดิ์. (2542). หลักการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา. เอกสารประกอบการอบรมครูเอกชน ระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ.
- โรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลแม่คือ. (2555). แผนปฏิบัติการโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลแม่คือ.
- วสันต์ ขอดศิริ. (2547). ความต้องการการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นกลุ่มโรงเรียน ดอยเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สิริณัฐ ปิยะมิ่ง. (2547). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนสหศึกษา อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). แผนการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สุวัฒน์ เงินฉ่ำ. (2545). หมายเหตุการณ์ศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- อคิน รพีพัฒน์. (2531). ปัญหาการพัฒนาชนบท บทเรียนจากกรณียกระดับโครงการพัฒนาชนบทลุ่มน้ำแม่กลอง. ขอนแก่น: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อุทัย ดุลยเกษม. (2543). ศึกษาเรียนรู้. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี.